

Janne Peljo
Johtava asiantuntija
31.1.2023

EK:n lausunto:
Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuodelle 2030 (KISS2030)

Elinkeinoelämän keskusliitto

Suomi on kansainvälisesti hyvässä asemassa, sopeutuminen ja varautuminen meilläkin tärkeää

ND-GAIN Index Country Rankings

Top 5 Countries		Score
1	Norway	75.4
2	Finland	72.0
3	Switzerland	71.9
4	Sweden	71.3
5	Denmark	71.0

Finland

GDP (PPP) per capita (2020): 50,517.03 Int. Dollar Population (2020): 5,529,543 HDI (2020): 0.94

ND-GAIN Country Index rank

2

Score: 72.0

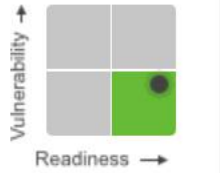

Vulnerability 0.310

Readiness 0.751

The low vulnerability score and high readiness score of Finland places it in the lower-right quadrant of the ND-GAIN Matrix. Adaptation challenges still exist, but Finland is well positioned to adapt. Finland is the 170th most vulnerable country and the 4th most ready country.

Lähde: University of Notre Dame, ND-GAIN Country Index (2020)

Johtopäätökset

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset elinkeinoelämälle vuoteen 2050 mennessä riippuvat tarkasteltavasta **arvoketjusta**.
- **Fyysiset muutokset** vaikuttavat merkittävästi globaaleihin arvoketjuihin erityisesti raaka-aineiden saatavuuden, logistiikkareittien ja tuotannon sijoittumisen näkökulmasta.
- **Yhteiskunnalliset muutokset** vaikuttavat erityisesti eri maiden lainsäädäntöön, teknologiaan, muuttoliikkeisiin, osaajien saatavuuteen ja investointeihin.
- Skenaariotyö toi esiin ilmiöitä, joihin suomalaisten yritysten kannattaa varautua:

Toimitusketjujen muutokset. Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen vaikuttaa siihen, mistä yritykset alihankkivat, millaisia logistiikkareittejä käytetään ja kuinka paljon kuljetus maksaa – tai onko tuttuja raaka-aineita, välituotteita tai palveluita ylipäätään enää saatavilla.

Kiertotalous. Raaka-aineiden hinta on voinut nousta joko saatavuuden vaikeutumisen ja ylikulutuksen jatkumisen vuoksi, tai koska niiden käyttöä on haluttu rajoittaa päästöjen vähentämiseksi ja ympäristön suojelemiseksi. Molemmat vaihtoehdot lisäävät tarvetta kiertotalouden ratkaisuille.

Ilmastoriskit rahoituksessa ja sijoittamisessa. Sekä 4 että 1,5 asteen lämpenemispolulla ympäristössä esiintyy fyysisiä muutoksia, joihin varaudutaan suuntaamalla investointeja vähäriskisiin kohteisiin ja maihin. Erityisesti 1,5 asteen polulla vähähiiliset kohteet ovat selkeitä voittajia.

Osaamisen kehittäminen. Ilmastonmuutoksen etenemisen vaikutukset vaativat uudenlaista kompetenssia yrityksien ja toimialojen sisälle. Tilanteessa, jossa raaka-aineet ovat niukempia ja toimialojen rakenteet muuttuvat, tarvitaan jatkuvia panostuksia osaamiseen ja tuotekehitykseen.

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen aiheuttamiin liiketoimintaympäristön muutoksiin varautuminen auttavat yrityksiä ennakoimaan tuotanto- ja kustannusrakenteen muutoksia, asiakkaiden odotusten ja kysynnän vaihtelua, arvioimaan investointien kannattavuutta sekä erottautumaan kilpailijoista etupainotteisesti ja tarttumaan uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin.

2050 Euroopassa

Infrastruktuuri on kovilla: merenpinnan nousu uhkaa rannikkojen asutusta, vesireittien käyttövarmuus heikkenee ja raideliikenne voi pysähtyä helteessä

Globaali merenpinnan nousu yhdessä rankkasateiden kanssa aiheuttaa suurella varmuudella myrskytulvia rannikkoalueilla, etenkin Atlantin rannikolla, Pohjois- ja Etelä-Euroopassa.

Helteet vääntävät raiteita ja voivat pysäyttää junaliikenteen - kuivuusjaksot vaikeuttavat Euroopassa myös sisävesien käyttöä logistiikkareittinä.

Voittava strategia Suomelle: Hiilijalanjälki alas, hiilikädenjälki ylös

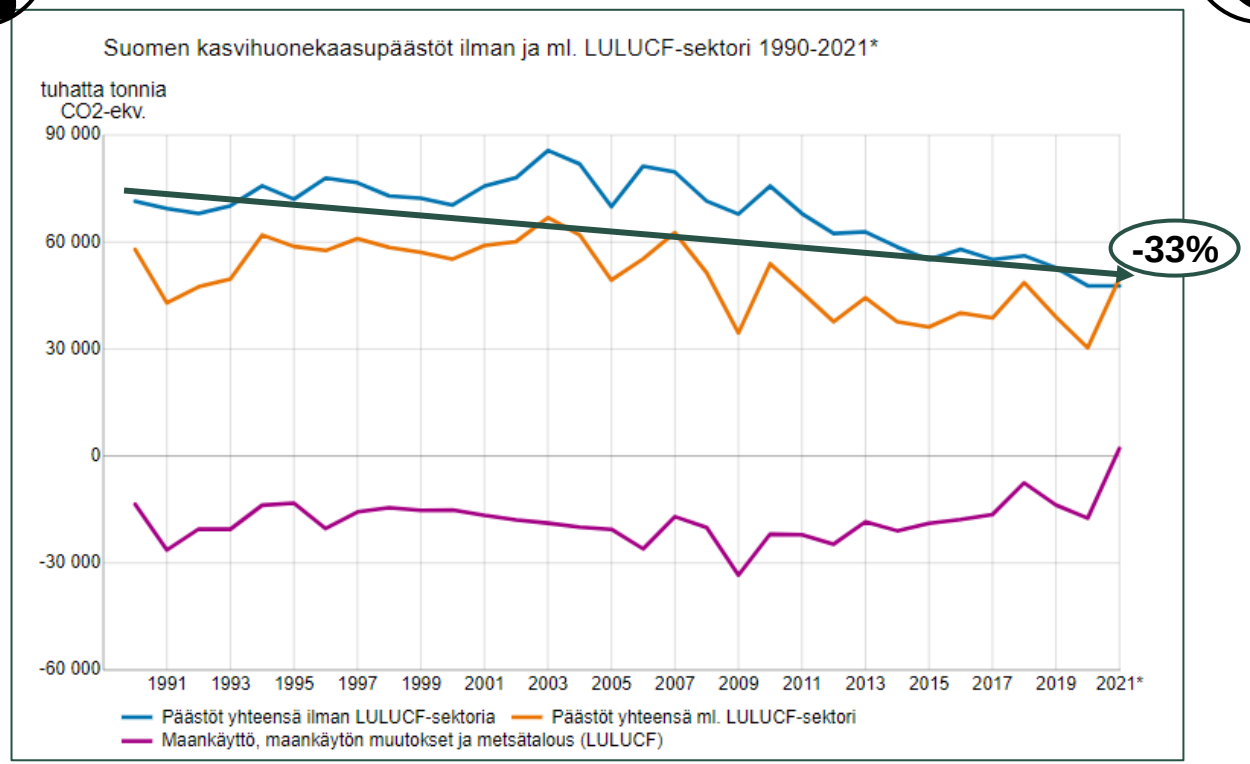

Lähde: Tilastokeskus, Suomen kasvihuonekaasupäästöt 2021 (pikaennakkotieto)

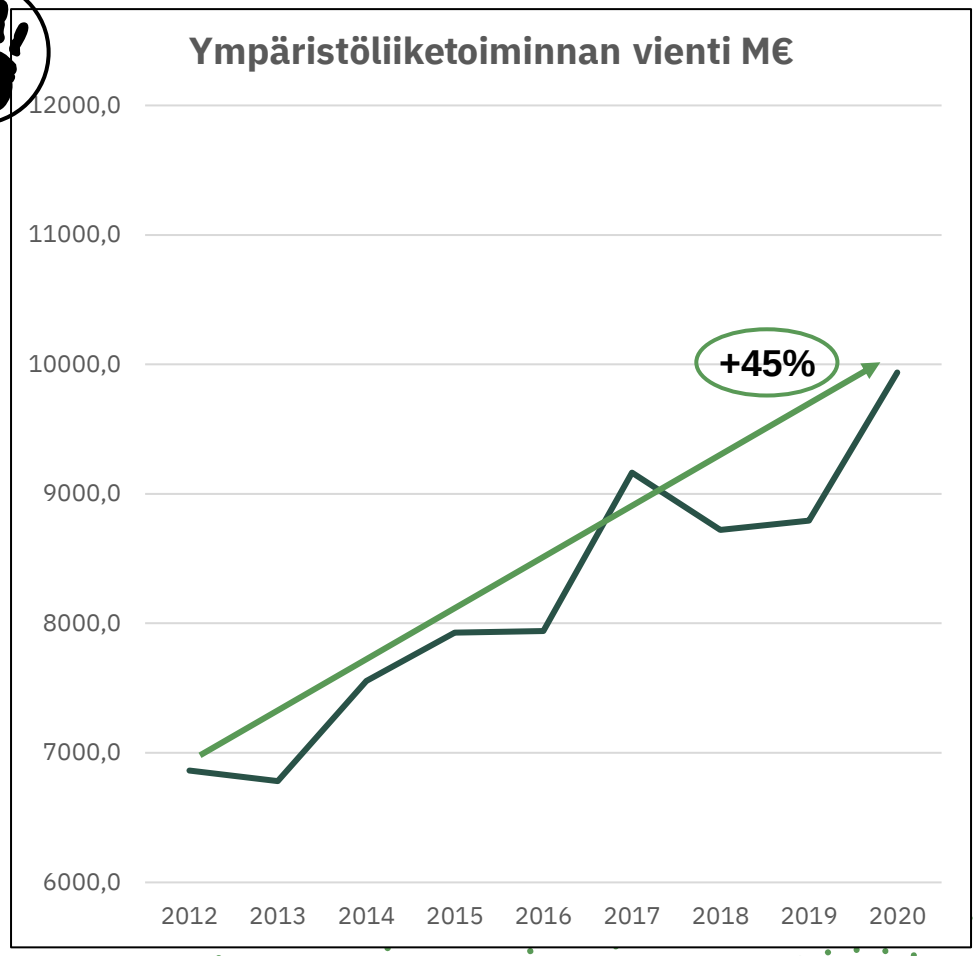

Lähde: Tilastokeskus, Suomen Ympäristöliiketoiminta (2020).

Toimintaympäristön vakaus Suomelle tärkeä kilpailukykytekijä, ilmastonmuutokseen sopeutumisen merkitys korostuu tulevaisuudessa

1. Ilmastonmuutos vaikuttaa yhteiskunnan ja yritysten toimintaympäristöön jo nyt, ja vielä enemmän tulevaisuudessa – niin suorien kuin välillisten vaikutusten kautta. **Ennakoiva sopeutuminen on tärkeää.**
2. Ilmastoriskien hallinta on jo valtavirtaistumassa osaksi yritysten tavanomaista riskienhallintaa. Kehitystä on syytä vauhdittaa informaatio-ohjauksen keinoin ja jättää **toiminnanharjoittajille mahdollisuus järjestää sopeutuminen ja varautuminen ensisijaisesti itsenäisesti parhaaksi katsomallaan tavalla**.
3. **KISS 2030 vie sopeutumista Suomessa askeleita eteenpäin**. Visio, päämäärät ja tavoitteet jäävät kovin yleistasolle, vaikka ovat sinällään kannatettavia. Tavoitteiden välillä olisi syytä tehdä priorisointia.
4. **Tietopohjan kehittäminen on tärkeää**. Ilmastoriskien ja niiden hallinnan **kansallisen tilannekuvan muodostaminen** sekä il**mastoriskien ja sopeutumisen tuominen mukaan toimialojen vähähiilitiekarttojen mahdollisiin päivityksiin soveltuvilta osin** ovat kannatettavia toimenpiteitä.
5. Sopeutumispolitiikassa **tulee pyrkiä kustannustehokkuuteen**, ja siksi **kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointi tärkeää**. Erityisesti tämä osio sopeutumissuunnitelmassa vaatisi syventämistä.
6. Äärimmäiset sääilmiöt ja lämpimämmät talvet haastavat tieinfrastruktuurin kuntoa ja heikentävät tieliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Jatkossa **perusväylänpidolle on varmistettava riittävä rahoitus**, ja tämän tärkeys korostuu entisestään ilmastonmuutoksen myötä.

Elinkeinoelämän keskusliitto